

Список літератури

1. Voronka, I. Active Methods of Teaching English [Text] / I. Voronka, A. Zirka // Іноземні мови. – 2005. – № 2. – С. 3–5.
2. Пилипенко, А. С. Использование аутентичного песенного материала в обучении иностранному языку [Текст] / А. С. Пилипенко // Іноземні мови. – 2004. – № 5–4. – С. 55–41.
3. Trim, John. Council of Europe Workshops (European Perspectives on Modern Language Teaching) [Text] / John Trim // Language Teaching. – 2006. – October – P. 226–230.
4. Сучасні технології навчання іншомовного спілкування [Текст] / С. Ю. Ніколаєва [та ін.] // Іноземні мови. – 1997. – Вип. 1(3). – С. 45–56.

Отримано 31.03.2010. ХДУХТ, Харків.

© Е.А. Власенко, О.О. Мануєнкова, М.І. Крупей, 2010.

УДК 37.03 (075.8)

А.В. Мусієнко, пров. бібліотекар (ПФ ХДУХТ, Первомайськ)

І.М. Стадник, ст. викл. (ПФ ХДУХТ, Первомайськ)

О.М. Каширська, викл. (ПФ ХДУХТ, Первомайськ)

ПРОБЛЕМИ АКТИВІЗАЦІЇ СОЦІАЛІЗУЮЧОГО ВПЛИВУ НА СТАНОВЛЕННЯ МОРАЛЬНОЇ ОСОБИСТОСТІ

Визначено основні проблеми активізації соціалізуючого впливу на становлення моральної особистості студентів під час навчання у вищому навчальному закладі.

Определены основные проблемы оптимизации социализирующего влияния на становление моральной личности студентов во время обучения в высшем учебном заведении.

The main problems of optimization of the socialization influence on the students' moral person formation during the studying in the high educational establishment are being determined in this article.

Постановка проблеми у загальному вигляді. В умовах сучасного суспільства, коли ламаються системи поглядів, здійснюється переоцінка цінностей, коли людство у взаємодії з довкіллям дійшло до критичної ситуації, визначальним фактором існування цивілізації є формування духовності. Саме в духовному потенціалі відображаються можливості актуалізації духовних сил особистості в цілеспрямованій діяльності.

Особливої уваги потребує проблема формування духовної культури в майбутніх фахівців.

Виховання студентів у вищому навчальному закладі має бути спрямоване на формування в молоді світоглядної свідомості, ідей, поглядів, переконань, ідеалів, традицій, звичаїв, інших соціально значущих надбань вітчизняної та світової духовної культури. В основу навчально-виховної роботи мають бути покладені принципи гуманізму, демократизму, наступності та спадковості поколінь.

Умови зовнішнього середовища не забезпечують виникнення духовних потреб, не спонукають до самопізнання, самовдосконалення, якщо у молодій людини не сформований для цього рівень психологічної готовності вступити в духовні взаємини з довкіллям. Здатність до духовного зростання визначають внутрішні умови.

Поступово, в процесі оволодіння духовними цінностями, кожна людина входить у суспільство. Вони стають її власними життєвими цінностями та орієнтирами, вона сприяє їх створенню і розвитку в процесі різноманітної суспільно корисної діяльності.

Зміни, які відбуваються нині в житті суспільства, потребують проведення реформ у формуванні духовності, у сфері моралі. Виникає потреба в подоланні певних стереотипів у підході до формування морального обличчя громадянина, для того, щоб досягти вагомих зрушень у побудові гуманістичного, високоцивілізованого майбутнього.

Сучасна вища школа повинна, як ніколи, управляти процесом соціалізації студентів, а не тільки констатувати негативні факти, які впливають на них [1].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Велике значення морального виховання в розвитку та формуванні особистості усвідомлювалось у педагогіці ще з давніх часів.

З педагогів минулого найбільш повно й яскраво висвітлювали значення духовної культури, роль педагога у процесі соціалізації під час виховних заходів К.Д. Ушинський, Я.А. Каменський, Я. Корчак, В.Г. Немировський, В. Янів, Ю.К. Чабанський та багато інших.

Теоретичні основи організації педагогом процесу соціалізації розглянуто у працях П.П. Булонського, М.М. Фібули, С.Я. Дем'янчука, В.О. Киричука, Є.М. Власової, В.І. Муляра, Н.І. Шталової та ін.

У дослідженнях А.Г. Харчева, В.І. Астахова, Г.Ю. Васильєва, Г.Є. Єрмакова, В.М. Пічі, Н.М. Вознюка, В. Яковенка, це коло питань дістало подальший розвиток. Ці та інші вчені стверджують, що умови життя, соціальне оточення, діяльність відіграють вирішальну роль в житті індивіда.

Мета та завдання статті. Мета статті дослідити багатофакторний вплив соціальної діяльності на процес навчання і виховання сту-

дентів, з'ясувати, на основі аналізу її результатів, рівні моральної свідомості особистості.

Виклад основного матеріалу дослідження. Виховна діяльність студентської молоді у сфері моралі дасть певні позитивні наслідки лише за умови врахування рис моральності, які властиві сьогоднішньому суспільству. Найефективніше впливає на індивіда та відіграє вирішальну роль в його розвитку, самореалізації духовних сил – соціальне середовище.

Сучасність вимагає від людей нові критерії досконалості, які докорінно відрізняються від колишніх. Людина має особисту автономність, здатність дистанціюватися від соціальності та культури, в якій вона виросла. Їй властива світоглядна відкритість, цінність, поряд із патріотизмом, постали і космополітичні погляди, прагнення бути громадянином світу.

У сучасному масовому суспільстві кожен сам обирає стиль поведінки, відповідає за зроблені вчинки, які підзвітні лише закону, шукає шлях у житті.

Сьогодня морально схвалює самостійність і волю індивідів, які розраховують тільки на самих себе, які самі себе зробили.

Світ високо цінує творчість, новації, вміння швидко пристосуватися до нових обставин.

Суспільство XXI ст. засноване на взаємодії відносин соціально-го цілого та його членів.

Величезною мірою зростає відповідальність перед самим собою, суспільством, світом живої природи.

Таким чином, сучасне виховання молоді орієнтоване на образ вільної, самостійної, відповідальної, критичної, але терпимої і лояльної людини, якої потребує соціокультурна ситуація.

Найважливішим компонентом системи активізації та спрямування викладачем вищого навчального закладу соціалізації студента є зміст цього процесу, який розглядається в єдності та цілісності і включає ряд компонентів: пізнавальний, комунікативний, діяльнісний, ціннісний, праксеологічний [3].

Процес соціалізації індивіда включає в себе певні етапи, які послідовно проходить і аналізує викладач. Він включає в себе:

- коригування поставлених завдань;
- забезпечення адаптації студентів до соціальних впливів або їх нейтралізація;
- спрямування розвитку колективних відносин;
- встановлення причин непередбачуваних явищ у поведінці студентів;

- вивчення напрацьованого теоретичного і практичного педагогічного досвіду з метою вироблення раціональних методів і прийомів діяльності викладача;
- здійснення оцінки й аналізу педагогічних ситуацій;
- прогнозування педагогічних завдань і характеру відповідних реакцій студентів;
- аналіз отриманого результату та визначення ефективності застосованих методів.

Практична соціально-педагогічна діяльність дала змогу зробити висновок, що формування моральної особистості найбільш ефективно здійснюється в процесі розвитку відносин. Розкриття взаємозв'язку різних форм відносин (відносини особистості з іншими людьми, із зовнішнім світом) дають можливість проаналізувати якісні перетворення особистості, наблизитися до закономірностей її формування.

А отже, викладач отримує можливість організувати процес соціалізації свого вихованця з метою його спрямування і координації.

Найбільш повно процес становлення духовної культури особистості можна показати мобілізуючи знання соціології, психології, педагогіки, культурології (розділ – «етика») та виховного впливу всього викладацького колективу. Він повинен базуватися на науково-методологічній основі, при вмілому поєднанні раціональних і емоційних факторів впливу на світогляд молоді, врахуванні принципів морального виховання (системності, інтегративності, індивідуалізації тощо).

Ефективність та позитивна спрямованість процесу соціалізації буде спостерігалася, коли він буде спрямований від життєвої практики через мораль до світогляду, становитиме безперервний процес сходження від конкретного до абстрактного. І при цьому не підходить до виховання моральних якостей в кожному окремому випадку як до формування «чогось абсолютного, відокремленого, не пов'язаного з формами й засобами педагогічного впливу на попередніх етапах» [2].

У процесі викладацької діяльності вдалося простежити виховний вплив навчання на моральне становлення особистості студента. Але знання стають керівництвом до дії лише за умови, якщо вони супроводжуються емоційними переживаннями, проходять через почуття, стають переконаннями. Дуже важливо пам'ятати, що тільки емоційний вплив (глибокий та розумний) на світ молоді людини сприяє формуванню на його основі твердих моральних поглядів, без яких нема й не може бути переконань. Викладач повинен розбудити моральні почуття молоді, запалити їх високими ідеалами, дати такі приклади, які

підносять душу, навчити поєднувати слово і справу, перетворюючи благодійні переконання на корисні вчинки, натхненну працю.

Про цю єдність раціонального й емоційного в моральному вихованні переконливо доводив у своїх роботах В.О. Сухомлинський.

Правильно обрати методи впливу на молоду людину з питань морального виховання можливо лише за наявності високої загальної педагогічної культури викладача, знання психології вихованців, вміння вникнути в неї, глибокі знання щодо організації навчально-виховного процесу, його принципів та методів.

Обираючи методи впливу на студентів з питань морального виховання, необхідно виходити із глибокого розуміння закономірностей цього процесу, а саме:

- формування будь-якої моральної риси необхідно розглядати комплексно, тобто проводити роз'яснювальну роботу, глибоко розкриваючи соціально-етичне значення відповідних моральних норм і правил поведінки; включаючи особистість в певні види практичної діяльності; здійснювати тактичний контроль за її поведінкою;

- формування будь-якої моральної цінності вимагає тривалого педагогічного впливу як на свідомість, так і на дійову сторону поведінки.

Педагогами факультету проводяться заходи серед студентів, спрямовані:

- на полегшення процесу адаптації до навчання в вищому навчальному закладі (I курс);

- на саморозвиток, самовиховання, самовдосконалення студентів, підвищення їх ініціативності, життєвої активної позиції (II курс); лекції, диспути, анкетування;

- на морально-психологічну адаптацію молодого спеціаліста в умовах сучасного життя (III – IV курси).

На факультеті практикується запровадження Кодексу честі студента, клятва студента, посвята в студенти.

Головною формою моральної освіти є етичні бесіди, при яких створюються умови студентам для виявлення активності та самостійності, висловлювання своїх поглядів і суджень. Важливо широко використовувати можливості логічного мислення особистості, активізувати його розвиток, спонукати до безпосередньої участі в обговоренні моральних проблем.

Моральному вихованню студентів сприяють спільні профілактичні бесіди, круглі столи з фахівцями закладів охорони здоров'я, благодійних організацій, центром соціальних служб для сім'ї, дітей та мо-

лоді; цикли виховних годин, які охоплюють різні соціальні проблеми: наркоманію, алкоголізм, профілактику інфекційних захворювань тощо.

Студенти факультету активно залучаються до проведення міських інформаційно-просвітницьких акцій: Всесвітнього дня боротьби зі Снідом, Всесвітнього дня боротьби із захворюванням на туберкульоз, Міжнародного дня боротьби з тютюнопалінням.

Надзвичайно важливу роль у вихованні кращих людських якостей відіграють студентські благодійні акції, волонтерський рух, оздоровлення доквілля.

Висновки. Отже, впливаючи на моральність студентів дуже важливо зосередити увагу на результативності процесу їх соціалізації.

Необхідно розкрити у ході навчально-виховного процесу моральний потенціал особистості, встановити можливості його розвитку й удосконалення.

Визначити рівні розвитку раціонального й емоційно-чуттєвого рівнів моральної свідомості молодих людей (культуру моральних почуттів, етичне мислення, стійкість моральних поглядів і переконань).

Спрямувати зусилля на повноцінний процес соціалізації індивідів. Віднайти шляхи збагачення та актуалізації тематичної спрямованості засобів соціального впливу на основі підвищення соціально-го престижу проблеми.

Надати кожному студентові можливості для життєвого вибору, навчити його рухатись у просторі ідей, образів, самостійної творчої поведінки, допомогти виробити цілісний погляд на світ, підготувати високоосвіченого, з набутими практичними вміннями та навичками спеціаліста.

У професійній діяльності викладацького колективу слід відійти від зайвої дидактичної моралізації, повчальної манери в професійній поведінці, що часто стають одним із мотивованих факторів відчуження вихованців від педагогів. Тому необхідно проектувати такі особистісні риси викладача як альтруїзм, гуманність, толерантність; вміти переносити себе в простір обставин іншої людини (студента). Усе це дозволяє педагогу моделювати бачення студентських проблем, забезпечує процес взаєморозуміння і викликає прояв аналогічних цінностей і моральних комплексів з боку студентів.

Список літератури

1. Избедська, В. А. Духовність і навчання у формуванні особистості студента [Текст] / В. А. Избедська // Вища школа. – 2002. – № 6. – С. 65 – 74.
2. Сухомлинський, В. О. Проблеми виховання всебічно розвинутої особистості [Текст]: 5 т. Т.1 / В. О. Сухомлинський. – К. : Рад. шк., 1976. – 376 с.
3. Фіцула, М. М. Педагогіка вищої школи [Текст] / М. М. Фіцула. – К. : Академвидав, 2006. – 352 с.

Отримано 31.03.2010. ХДУХТ, Харків.
© А.В. Мусієнко, І.М. Стадник, О.М. Каширська, 2010.

УДК 331.102.34

Н.В. Махова, ст. викл. (ПФ ХДУХТ, Первомайськ)
Є.М. Февральов, викл. (ПФ ХДУХТ, Первомайськ)

ОПТИМАЛЬНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІЗИЧНИХ ЯКОСТЕЙ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ – ОСНОВНЕ ЗАВДАННЯ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ У ВИЩОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ

Висвітлено значення оптимального забезпечення розвитку фізичних якостей студентів в ході фізичного виховання під час навчання у вищому навчальному закладі.

Раскрыто значение оптимального обеспечения развития физических качеств студентов в процессе физического воспитания во время обучения в высшем учебном заведении.

The influence of optimal provision of the student's physical abilities during the physical training lessons and the studying in the high educational establishment is being shown in this article.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Фізична культура є складовою загальної системи культури та посідає важливе місце серед глобальних проблем сучасності, які визначають майбутнє всього людства. Це обумовлюється тим, що еволюція можлива тільки в здоровому суспільстві. Провідна роль у вихованні й навчанні фізичній культурі належить вищим навчальним закладам, які вибудовують чітко організовану й налагоджену методику навчання та виховання студентів.

Одним з головних завдань, яке вирішується в ході фізичного виховання, є забезпечення оптимального розвитку фізичних якостей студентської молоді. До основних фізичних якостей у вітчизняній спортивній теорії прийнято зараховувати м'язову силу, швидкість, витривалість, гнучкість та спритність. Вони складають основу рухових здібностей людини; їх прояв залежить від можливостей функціональних систем організму, від їх підготовленості до рухових дій.

Новітні наукові дослідження довели, що тривале обмеження фізичної активності – гіподинамія є небезпечним антифізіологічним чинником, що руйнує організм, призводить до зниження темпів його росту й пригнічення біохімічних процесів, включаючи генетичний